

SANAYİCİ SINAVI GEÇTİ

- 1** 2016'daki olumsuzluklara rağmen, sanayinin üretimden satışları yüzde 8,8, faaliyet kârı ise yüzde 18,6 arttı
- 2** Üç yıl art arda gerileyen ihracat 2016'da yüzde 3,1 artarak 55,1 milyar dolar oldu. 15 bin istihdam sağlandı
- 3** Devreden KDV 6 milyar liraya çıktı. Sanayici, zor şartlara rağmen devlete 6 milyar lira borç verdi
- 4** İSO Başkanı Bahçivan, "Sanayici kâr, ihracat, üretim ve istihdamda sınavları geçti" dedi



Sınavı geçtik ama sınıfı geçemedik

İnsan vücudunda **haz duyurucu** sayısının ilk katı **acı algılayıcı** vardır. Zira vücudun sağlığı için **kötü haber**, tez ulaşmalıdır. **Haz ve alkış** bekleyebilir...

İstanbul Sanayi Odası'nın 2016 Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu raporuna göre, "satış, ihracat, KDV, istihdamda"

zorlu sınav vermesine rağmen, sınıfı geçemediğini, **vasatlık tuzağından kurtulamadığını** gösteriyor. Sıra alalım;

1. Sanayi kuruluşları, elde ettikleri **52 milyar liralık** esas faaliyet kârının yansınan faalitesi finansman gideri olarak kaybetmek zorunda kaldı.

2. Finansman giderlerinin faaliyet kârı içindeki payı **%63,4**'ten **%55,4**'e indi. Dünyada bu oran ortalaması **%16**.

3. Ar-Ge harcamaları bir önceki yıla göre **%16,3**'lük azalma ile **2,8 milyar** liraya indi.

4. Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı da **%0,57**'ye geriledi. Ar-Ge yapan şirket sayısı da **239**'a geriledi.

5. Öte yandan duran varlıkların aktif içerisindeki payı **%46,3**'ten **%45,3**'e gerilemesi, sanayicinin yatırım seçkinin 2015'e göre azaldığını gösterdi.

6. Kaynak yapısı içerisinde borçların payı 2007 yılında **%45,2** iken, bu oran 2016 yılında **%61,9**'a yükseldi. Aynı dönemde öz kaynakların payı da **%54,8**'den **%38,1**'e geriledi. Sonuçlar, son 10 yılın en olumsuz borç/öz kaynak ilişkisini sergiliyor.

7. Yatırım istahı azalan sanayici, borçlanmasını; ağırlıklı olarak **işletme sermayesi** ihtiyacı için yaptı.

8. Üretim faaliyeti dışı gelirler **14,1 milyar TL** ile **37,7 milyar TL** olan net kârının **%37**'sini oluşturdu.

9. Teknoloji yoğunluklarına göre üretilen katma değer itibarıyla en yüksek payı **%39,3** ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler aldı. **192** firma düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerde faaliyet gösterirken, ileri teknoloji firma sayısı sadece **12**.

Sözü uzatmaya gerek yok. **İyi haber**, FETÖ, PKK, darbetsizi, işgalsizine rağmen sanayi geçebilen sanayicimiz var çok şükür.

Kötü haber ise önce teşvikle rağmen sanayicimiz Ar-Ge'yi hâlâ benimsemiyor ve yatırım istahı duyumuyor olmaktadır.

serref.oguz@sabah.com.tr

YÜKSELİŞTE DİKKAT ÇEKENLER

Toyota Boshoku Otomotiv	211
Tersan Tersanecilik San.	203
Dalkın Isıtma ve Soğutma	181
Kor Metalurji AŞ	155
ManisaŞişli Term Ürünleri	151
Eti Kram AŞ	141
Farba Otomotiv	139
Durmazlar Makina	128
Abartıştı Yağ San.	128
Jotun Boya San.	125
Egemen Elektrik Üretim	118
AVES Enerji Yat.	109
Honda Türkiye A.Ş.	106



EN ÇOK DÜŞENLER KAÇ SIRA DÜŞTÜ

Gemlik Gübre	-257
TULOMSAŞ	-162
Naksan Plastik	-127
Ege Çelik Endüstrisi	-122
Borsan Kablo Elektrik	-117
Agronomy Gıda	-92
Kalide Klima	-92
Çoşkunöz Metal Form	-89
Kerim Çelik Mamulleri	-84
Durak Fındık San.	-83
Ege Endüstri	-83
İnci GS Yuasa Akü	-82
HAVELSAN	-75

TOYOTA'DAN SÜRPRİZ ÇIKIŞ

"İSO-500 Türkiye'nin En Büyük Sanayi Kuruluşu" 2016 yılı araştırması sonucunda ilk sırada yine **Tüpraş** yer alırken, **Ford** ikinci, **Tofaş** üçüncü oldu. Listeye 2016 yılında 48 yeni firma girdi. Bunlardan 27'si önceki yıl İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında yer aldı. 21 firma ise İSO 1000 dışından doğrudan 2016 yılı ilk 500 sıralamasına girdi. İlk 10'da 2015'e göre **Tofaş** beşincilikten üçüncülüğe yükseldi. **İçtaş Çelik** onunculuktan dokuzunculuğa, **Toyota** 15'incilikten altıncı sıraya yükseldi. Listenin ilk 50 şirketi, toplam 490 milyar liralık üretimden satışları 241 milyar lirasına gerekleştirdi.

NET KÂR % 33 ARTTI

	Tutar	Değ (%)
Üretimden satışlar	490.043	8,8
Faaliyet kâr (zararı)	52.376	18,6
Finansman giderleri	29.006	3,6
FAVÖK	76.135	22,8
Dönem kâr	37.734	33,2

(Milyon TL)

Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) hain darbe girişimi, DEĞAŞ ve PKK'nın bombalı eylemleriyle birlikte yükselen jeopolitik riskler, kriz tetikçisi keredi derecelendirme kuruluşlarının not indirimleri ve küresel ekonomideki belirsizliklere rağmen, Türk sanayicisi 2016 yılında üretim, istihdam, ihracat ve kâr yaratmada sınıfı geçti. İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO), dün açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasının sonuçlarına göre, üretimden satışlar yüzde 8,8 artarak 490 milyar liraya geçti. Şirketlerin toplam faaliyet kârı yüzde 18,6 artışla 52,4 milyar TL'ye, faaliyet kârlılık oranı da yüzde 8,7'den 9,4'e yükseldi. 500 büyük kuruluşun üç yıldır (ist liste gerileyen ihracatı, 2016'da yüzde 3,1 artışla 55,1 milyar dolar oldu.

SINAVLARIN TÜMÜNDE BAŞARILI OLDUK

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, 2016 yılında yaşanan olumsuzluklara dikkat çekerek, "Türk sanayisi, finansman zorluğu, kur dalgalanmaları, sosyal, siyasi, terör ve jeopolitik tüm olumsuzlukları barındıran bir yıl içinde, 'başarım' özüm ve kararlılığımı korudu. Sanayici hem kâr etme noktasında hem ihracatını artırmakta, hem üretimini sürdürmekte ve hem de yeni istihdam yaratmakta, ülkesine karşı temel sorumluluklarını kapsayan sınavların hepsinden başarıyla geçti" dedi.

KÂRIN YARISI YİNE FİNANSMANA GİTTİ

Sanayi kuruluşları, elde ettikleri 52 milyar liralık esas faaliyet kârının yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti. Finansman giderleri 2016 yılında yüzde 3,6 artarak 29 milyar TL'ye yükseldi. Bahçivan, "Finansman giderlerinin faaliyet kârı içindeki payı yüzde 63,4'ten 55,4'e indi. Dünyada bu oran ortalaması yüzde 16" diye konuştu.

DİKKAT ÇEKEN AR-GE ELEŞTİRİSİ

Ar-Ge harcamaları yüzde 16,3'lük azalma ile 2,8 milyar liraya inerken, Ar-Ge konusunda sanayicilerin eleştirel bir pay çıkarması gerektiğini belirten Bahçivan, "Ar-Ge yatırımlarına verilen destek ve teşviklere sanayici yeterli kadar yanıt veremedi" dedi. Bahçivan, devreden KDV'nin yüzde 23,6 artarak 6 milyara çıktığını işaret ederken, "Sanayi finansmanında zorlanırken, devlete 6 milyar lira borç verdi" dedi.

Türkiye'nin 500 büyük şirketinin istihdamı yüzde 2,2 ile yaklaşık 15 bin civarında arttı.



İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan

İLK 10'UN 5'İ OTOMOBİLCİ

2016	2015	Şirket	Üretimden satış(Bin TL)
1	1	Tüpraş	32.594.414
2	2	Ford Otomotiv	16.314.127
3	5	TOFAŞ Türk Oto.	12.856.413
4	4	Oyak-Renault Oto.	11.645.526
5	3	Arçelik	11.245.036
6	15	Toyota Otomotiv	10.570.043
7	6	EÜAŞ Elektrik Üretim	7.348.858
8	8	Hyundai Assan Oto.	7.057.554
9	10	İçtaş Çelik Enerji	6.545.208
10	9	İskenderun Demir ve Çelik	6.496.505
11	7	Ereğli Demir ve Çelik	6.177.548
12	11	Vestel Elektronik	5.760.214
13	14	İstanbul Altın Rafinerisi	5.645.599
14	13	Aygaz A.Ş.	5.423.022
15	12	Mercedes-Benz Türk	4.449.092
16	18	BŞH Ev Aletleri	4.305.693
17	16	PETKİM Petrokimya Holding	4.153.280
18	19	Unilever San. ve Tic.	4.029.650
19	17	Çolakoğlu Metalurji A.Ş.	3.842.868
20	23	Aselsan	3.712.045

NORVEÇLİ BALIKÇILAR 203 SIRA YÜKSELTTİ

EN çok sıçrayanlar listesinde 203 sıra birden yükselerek ikinci sıraya oturan Tersan Tersanecilik in başkanının sırnı Norveçli balıkçılar oldu. 2008 küresel krizinde tüm diğer denizcilik firmaları gibi sıkıntıya düşen şirket kendi programını çizdi. Kimyasal ve kuru yük tankerlerindeki sıkıntı nedeniyle dış pazarlara gözünü diken Tersan Tersanecilik araştırmanın sonucunda Norveçli balıkçıların gemilerinin eski olduğu ve yenilenmesi gerektiğini tespit etti. 2008'de ise başlayan şirket 3'üncü yılın sonunda ilk balıkçı gemisinin kontratını yaptı. Şirket, Norveç'e ihracat edilen gemilerin yüzde 80'ini yapıyor. TMSF bünyesindeki Küçükbayrak ise 106'ncılıktan 102'nciliğe yükseldi.

KÂRIN YARISI FİNANSMANA

Milyon TL	2013	2014	2015	2016
Finansman gideri	19.185	15.989	22.994	29.006
Faaliyet kâr	36.435	30.457	44.144	52.376
Finansman gideri/ Faaliyet kâr (%)	52,7	52,5	63,4	55,4

AR-GE'YE YATIRIM DÜŞTÜ

Yıl	Milyon TL	Ar-Ge/ Satış (%)
2013	1.959	0,51
2014	3.132	0,74
2015	3.351	0,74
2016	2.806	0,57

15 BİN İSTİHDAM

Yıl	Sayı	Değişim (yüzde)	Ödenen ücret
2014	639.680	4,2	32.392
2015	648.413	1,4	35.810
2016	662.944	2,2	41.445

(Milyon TL)

YATIRIM İSTEĞİ AZALMA GÖSTERDİ

Yıl	Duran Var./AKİF	Dönen Var./AAktif
2007	47,8	52,2
2010	43,3	56,7
2014	45,9	54,1
2015	46,3	53,7
2016	45,3	54,7